

EEE 1604/1/26
REV 1

IŠVADOS

Dalykas: EEE tarybos 62-ojo posėdžio išvados (2026 m. gegužės 27 d., Briuselis)

---

1. 2026 m. gegužės 27 d. Briuselyje įvyko Europos ekonominės erdvės tarybos šešiasdešimt antrasis posėdis, kuriam pirmininkavo Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančiai valstybei narei atstovaujantis energetikos, prekybos ir pramonės ministras Michaelis Damianosas. Posėdyje dalyvavo Norvegijos užsienio reikalų ministras Espenas Barthas Eide, Lichtenšteino užsienio reikalų, aplinkos ir kultūros ministrė Sabine Monauni ir Islandijos užsienio reikalų ministerijos nuolatinis valstybės sekretorius Martinas Eyjólfssonas, taip pat Europos Komisijos ir Europos išorės veiksmų tarnybos atstovai. EEE tarybos nariai aptarė bendrą EEE susitarimo veikimą ir surengė politinius debatus dėl konkurencingumo ir aplinkos atžvilgiu tvaraus augimo užtikrinimo vidaus rinkoje.
2. EEE taryba akcentavo EEE susitarimo, kaip esminio ES ir EEE narėmis esančių ELPA valstybių santykių pagrindo, nuolatinę ir vis didėjančią svarbą. Susitarimu stiprinamos bendros demokratijos vertybės ir principai, įsipareigojimas užtikrinti taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką, asmens laisves, teisinę valstybę ir pagrindines teises.

3. Remdamasi šiomis bendromis vertybėmis ir principais, EEE taryba pabrėžė, kad taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos puoselėjimui taip pat reikia vieningo atsako į pasaulinius saugumo iššūkius.
EEE tarybos nariai pakartojo, kad jie nesvyruodami remia Ukrainos nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą atsižvelgiant į tarptautiniu mastu pripažintas jos sienas. Jie toliau prisidės prie taikos pastangų, visų pirma norinčiųjų prisidėti koalicijos kontekste ir bendradarbiaudami su Jungtinėmis Valstijomis, ir, koordinuodami veiksmus su panašiai mąstančiais partneriais ir sąjungininkais, teiks visapusišką politinę, finansinę, ekonominę, humanitarinę, karinę ir diplomatinę paramą Ukrainai ir jos žmonėms, be kita ko, intensyvindami savo informavimo veiklą visame pasaulyje. Jie taip pat pareiškė remiantys visapusišką, teisingą ir ilgalaikę taiką, grindžiamą Jungtinių Tautų Chartija ir tarptautine teise.
4. EEE taryba palankiai įvertino Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Islandijos, Lichtenšteino bei Norvegijos užsienio reikalų ministrų politinį dialogą ministrų lygiu, kurio metu dalyviai neformaliai pasikeitė nuomonėmis aktualiais abipusio intereso užsienio politikos klausimais. Ji pabrėžė, kad svarbu toliau laikytis praktikos, pagal kurią EEE narėmis esančių ELPA valstybių pareigūnai kviečiami dalyvauti politiniuose dialoguose, rengiamuose kartu su ES Tarybos darbo grupėmis.
5. EEE taryba pabrėžė, kad geopolitinio netikrumo laikais labai svarbu didinti visų 30 valstybių, kurios yra vidaus rinkos dalis ir duoda apčiuopiamų rezultatų Europos piliečiams ir įmonėms, saugumą, atsparumą, strateginę autonomiją ir konkurencingumą. Ji pabrėžė stiprios ir gerai veikiančios vidaus rinkos, grindžiamos keturiomis laisvėmis ir vienodomis bei sąžiningomis konkurencijos sąlygomis įmonėms, svarbą užkertant kelią žalingai praktikai ir gerinant sąlygas ekonomikos augimui ir naujų darbo vietų kūrimui visoje EEE.
6. EEE taryba pabrėžė, kad ES ir EEE narėmis esančios ELPA valstybės turi bendrą interesą išsaugoti vidaus rinkos vientisumą ir išlaikyti vienodas sąlygas plėtojant naują politiką ir iniciatyvas, kad būtų galima įveikti tebesitęsiančius geopolitinius iššūkius.

7. EEE taryba pabrėžė didelę vidaus rinkos teikiamą naudą ir glaudaus ES ir EEE narėmis esančių ELPA valstybių bendradarbiavimo svarbą ir šiame kontekste pripažino teigiamą vertingą EEE narėmis esančių ELPA valstybių indėlį sprendimų dėl EEE aktualių teisės aktų ir programų rengimo procese. Ji pabrėžė, kad šiuo indėliu remiamas mūsų abipusis suinteresuotumas skaidria ir gerai parengta politika. EEE taryba taip pat pabrėžė, kad svarbu kviesti EEE narėmis esančių ELPA valstybių ministrus į atitinkamus neformalius ministrų posėdžius ir konferencijas. Ji pareiškė palankiai vertinanti tai, kad pirmininkaujantis Kipras tęsia šią praktiką ir kad ją tęs ir vėliau pirmininkausiančios valstybės narės.
8. EEE taryba pripažino, kad pasaulinėms tiekimo grandinėms patiriant įtampą tarptautinė prekyba ir toliau susiduria su iššūkiais; ji dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą siekti atviros, sąžiningos bei tvarios prekybos ir pabrėžė taisyklėmis grindžiamos prekybos sistemos svarbą. EEE tarybos nariai susitarė glaudžiai bendradarbiauti, kad būtų pasiekta reikšmingų rezultatų vykdant tolesnę veiklą, susijusią su kovo mėn. Kamerūne įvykusios 14-osios Pasaulio prekybos organizacijos ministrų konferencijos (MC14) rezultatais.
9. EEE taryba pripažino, kad būtina tęsti vykdomą darbą siekiant sumažinti į EEE susitarimą dar neįtrauktų ES aktų skaičių, kad būtų užtikrintas EEE teisinis tikrumas ir homogeniškumas pagal EEE susitarimo 102 straipsnį. Kartu ji pažymėjo, kad susikaupusių neįtrauktų aktų skaičius tebėra didelis, ir pabrėžė, kad reikia intensyvinti pastangas ir toliau glaudžiai bendradarbiauti siekiant greitai įtraukti jau ilgą laiką neįtrauktus aktus, kad EEE būtų užtikrintas teisinis tikrumas bei homogeniškumas ir užtikrintas tinkamas vidaus rinkos veikimas. EEE taryba taip pat pabrėžė, jog svarbu užtikrinti, kad *acquis* būtų laiku perkelta į nacionalines teisės sistemas.

10. EEE taryba pabrėžė glaudaus ES ir EEE narėmis esančių ELPA valstybių bendradarbiavimo svarbą stiprinant ekonominį saugumą ir atsparumą. Pripažindama, kad EEE susitarimas neapima išorės prekybos ir muitų politikos, EEE taryba palankiai vertina tęsiamas diskusijas dėl glaudaus bendradarbiavimo į EEE susitarimo taikymo sritį nepatenkančiose politikos srityse, be kita ko, dėl to, kaip geriausiai spręsti tokius klausimus, kad būtų užtikrintas konkurencingumas ir išsaugotas vidaus rinkos vientisumas.
11. Siekdama stiprinti vidaus rinkos konkurencingumą, EEE taryba pabrėžė, kad svarbu sukurti verslui, MVĮ ir inovacijoms palankią aplinką ir mažinti strateginę priklausomybę jautriuose sektoriuose. Ji palankiai įvertino pastangas supaprastinti taisykles ir sumažinti administracinę naštą teikiant pasiūlymus dėl bendrųjų rinkinių, nepakenkiant nuspėjamumui, politikos tikslams, aukštiems standartams ar vidaus rinkos vientisumui, taip pat palankiai įvertino švarios pramonės kurso užmojus dekarbonizaciją paversti Europos pramonės augimo varomąja jėga. Tuo pat metu EEE taryba palankiai vertina raginimus imtis tolesnių plataus užmojo bendrųjų rinkinių ir supaprastinimo iniciatyvų.
12. EEE taryba pabrėžė, jog svarbu, kad ES ir EEE narėmis esančios ELPA valstybės toliau glaudžiai bendradarbiautų siekdamos savo atitinkamų klimato srities ir biologinės įvairovės tikslų ir siekdamos Paryžiaus susitarimo ir Kunmingo ir Monrealio biologinės įvairovės strategijos tikslų.
13. EEE taryba pripažino, kad yra itin svarbu užtikrinti saugų, patikimą, įperkama, tvarų ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos tiekimą ir Europos energetikos infrastruktūros apsaugą nuo hibridinių ir kitų grėsmių. Ji pabrėžė, kad pagal išsamią dekarbonizacijos ir konkurencingumo strategiją turėtų būti užtikrintas nuspėjamumas pramonei ir siekiama pritraukti, plėsti ir išlaikyti įmones Europoje. EEE taryba taip pat pabrėžė, kad reikia visapusiškai išnaudoti didelį saugių ir tvarių mažo anglies dioksido pėdsako energijos šaltinių potencialą EEE, visų pirma didinant rinkos integraciją ir nuolatinį tarpvalstybinį bendradarbiavimą, taip prisidedant prie pasaulinio tikslo patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus ir stiprinant Europos energetinį saugumą.

14. EEE taryba pabrėžė, kad itin svarbus vaidmuo pereinant prie švarios energijos tenka anglies dioksido apmokestinimui bei nuolatiniam ES ir EEE narėmis esančių ELPA valstybių bendradarbiavimui plėtojant ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, ir atkreipė dėmesį į būsimą salų, atokiausių regionų ir atokių teritorijų susisiekimo oro transportu vertinimą, be kita ko, atsižvelgiant į konkurencingumą ir anglies dioksido nutekėjimą, taip pat poveikį aplinkai ir klimatui. Ji palankiai įvertino vykdomą darbą, susijusį su EEE narėmis esančių ELPA valstybių įtraukimu į pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą, ir Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinyje nustatytus transporto sektoriaus perėjimo prie švarios energijos tikslus ir aktus dėl jo.
15. EEE taryba susipažino su Karinio mobilumo dokumentų rinkiniu ir pabrėžė, kad svarbu užtikrinti glaudų bendradarbiavimą dėl dokumentų rinkinio aspektų, kurie yra susiję su EEE narėmis esančiomis ELPA valstybėmis ir EEE susitarimu.
16. EEE taryba pabrėžė konkurencingos, teisingos ir atsparios skaitmeninės pertvarkos svarbą ir tai, kad Europai svarbu stiprinti savo poziciją strateginių skaitmeninių technologijų srityje. Ji pabrėžė, kad gerai veikiančiai demokratinei visuomenei skaitmeniniame amžiuje itin svarbus yra žiniasklaidos laisvės, pliuralizmo bei redakcinės nepriklausomybės užtikrinimas ir žurnalistų apsauga. EEE taryba pabrėžė, jog svarbu, kad ateityje į EEE susitarimą būtų įtraukti Skaitmeninių paslaugų aktas (SPA) ir Skaitmeninių rinkų aktas (SRA). EEE taryba taip pat pažymėjo, kad svarbu stiprinti kibernetinį saugumą ir didinti veiksmų koordinavimą, apsaugoti žmones, institucijas ir ypatingos svarbos infrastruktūrą nuo hibridinių grėsmių.
17. Pripažindama galimą dirbtinio intelekto (DI) ekonominę, aplinkosauginę ir visuomeninę naudą, EEE taryba pabrėžia, kad svarbu įtraukti DI aktą ir veiksmingai bei nuosekliai jį įgyvendinti, kartu išnaudojant visas Europos DI galimybes, kaip numatyta tokiose iniciatyvose kaip DI taikymo strategija, DI žemyno veiksmų planas ir Europos duomenų sąjungos strategija. Šiame kontekste EEE taryba pabrėžia, kad reikia skatinti inovacijoms palankias sąlygas, užtikrinti prieigą prie aukštos kokybės duomenų ir kompiuterinių pajėgumų ir stiprinti Europos DI ekosistemą, kad būtų padidintas konkurencingumas ir atsparumas.

18. EEE taryba pabrėžė EEE susitarimo socialinio aspekto, apimančio klausimus, susijusius su darbo teise, darbuotojų sveikata bei sauga ir lyčių lygybe, svarbą. Ji palankiai įvertino pažangą, padarytą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį – sistemą, kuria siekiama, kad Europa būtų įtraukesnė, atsparesnė ir konkurencingesnė. EEE taryba taip pat pripažino glaudesnio bendradarbiavimo sveikatos srityje svarbą. Šiame kontekste EEE taryba pabrėžė, kad svarbu skatinti inovacijas Europos sveikatos ir gyvybės mokslų sektoriuose, siekiant naudoti pacientams ir sveikatos priežiūros sistemoms. EEE taryba tikisi, kad bus įgyvendinti ES farmacijos srities teisės aktai ir Europos sveikatos duomenų erdvė, taip pat bus glaudžiau bendradarbiaujama pasirengimo ir reagavimo sveikatos srityje klausimais.
19. Nedarant poveikio vykstančioms deryboms ES lygmeniu dėl daugiametės finansinės programos, EEE taryba paragino tęsti dialogą dėl pasirengimo dėl ES programų kitam finansiniam laikotarpiui (2028–2034 m.), siekiant užtikrinti, kad nauji programų reglamentai būtų kuo anksčiau įtraukti į EEE susitarimą, atsižvelgiant į EEE narėmis esančių ELPA valstybių dalyvavimo teisę, kaip nustatyta EEE susitarime.
20. EEE taryba priminė, kad EEE susitarime numatytas dalyvavimas vidaus rinkoje, ir šiame kontekste taip pat priminė, kad EEE narėmis esančios ELPA valstybės, pasitelkdamos EEE ir Norvegijos finansinius mechanizmus, prisideda prie socialinių ir ekonominių skirtumų EEE mažinimo susitariančiųjų šalių naudai, kad pagal EEE susitarimo 115 straipsnį būtų skatinamas nuolatinis ir subalansuotas visų EEE susitarimo susitariančiųjų šalių prekybos ir ekonominių santykių stiprinimas. EEE taryba palankiai įvertino tai, kad sudaryti EEE narėmis esančių ELPA valstybių ir daugumos valstybių paramos gavėjų dvišaliai susitarimo memorandumai ir programų susitarimai, siekiant nustatyti aiškią veiksmingo ir savalaikio lėšų panaudojimo sistemą ir tvarkaraštį. EEE taryba tikisi, kad dvišaliai susitarimo memorandumai bus kuo greičiau sudaryti su visomis valstybėmis paramos gavėjomis.

21. EEE taryba pabrėžė, kad susitariančiosios šalys, atsižvelgdamos į 38D protokolo 10 straipsnį, peržiūrės poreikį mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus EEE ir, remdamosi vertinimu, pradės būsimas derybas dėl kitų finansinių mechanizmų gerokai anksčiau nei baigs galioti 2021–2028 m. finansiniai mechanizmai, kad būtų išvengta įgyvendinimo spragų ir sudarytos sąlygos veiksmingai ir efektyviai programuoti būsimą finansavimo perspektyvą.
22. EEE tarybos nariai pabrėžė, kad labai svarbu konstruktyviai ir įtraukiai bendradarbiauti žuvininkystės klausimais ir kad toks bendradarbiavimas turėtų būti subalansuotas ir abipusiškai naudingas, visų pirma kalbant apie tausų bendro intereso išteklių valdymą šiaurės rytų Atlante. Jie pripažino, kad svarbu toliau spręsti bendrus neišspręstus žuvininkystės politikos klausimus, kartu pripažįstant dvišalių dialogų žuvininkystės valdymo srityje svarbą. Be to, nariai pabrėžė, kad reikia imtis priemonių siekiant pažaboti neteisėtą ir netausią žvejybą šiaurės rytų Atlante.
23. EEE tarybos nariai apgailestaudami atkreipė dėmesį į labai pablogėjusią šiaurės rytų Atlanto atlantinių skumbrių išteklių būklę ir sutarė, kad svarbu laiku pasiekti išsamų ir sąžiningą dalijimosi susitarimą tarp visų pakrantės valstybių.
24. EEE taryba dar kartą patvirtino EEE susitarimo 9 protokole dėl prekybos žuvimis ir kitais jūrų produktais nustatytus įsipareigojimus.
25. EEE taryba priminė susitariančiųjų šalių įsipareigojimą pagal EEE susitarimo 19 straipsnį ir paragino susitarimo šalis tęsti dialogą siekiant peržiūrėti prekybos žemės ūkio produktais sąlygas, kad būtų užtikrintas laipsniškas liberalizavimas pagal jų atitinkamą žemės ūkio politiką. EEE taryba paragino susitariančiąsias šalis atlikti naują prekybos perdirbtais žemės ūkio produktais režimo peržiūrą pagal EEE susitarimo 3 protokolo 2 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnį, kad būtų toliau skatinama prekyba šioje srityje.